

Motion till riksdagen 2022/23:281

av **Peter Hedberg och Peder Björk (båda S)**

Nämndemännens villkor

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjliga förbättringar avseende nämndemännens villkor och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den senaste tidens fokus på krafttag mot kriminaliteten har medfört att även landets domstolar har kommit att granskas. Alla riksdagspartier vill ge ökade resurser till alla delar av rättssystemet för att stävja den ökade brottsligheten. Landets ca 9 000 nämndemän som dömer i domstol tillsammans med juristdomarna behöver därför uppmärksammas särskilt avseende arbetsförhållanden, ersättningsregler och kompetensutveckling.

Självständiga och opartiska domstolar är en förutsättning för ett väl fungerande demokratiskt samhälle. Domstolarna besitter en stor makt och många av deras beslut kan vara oerhört ingripande för den enskilde. Allmänhetens förtroende för rättskipningen är därmed av stor vikt. Syftet med nämndemannasystemet är att ge medborgarna inflytande och insyn i den dömande verksamheten och därmed skapa förtroende för domstolarna. Nämndemännen tar av sin arbetstid och fritid för att bidra till ett rättssäkert samhälle. Samtidigt ökar antalet mål som pågår över flera dagar, vilket ställer högre krav på nämndemännens flexibilitet och vilja att, ofta med kort varsel, åta sig dessa ofta komplicerade mål.

I dag kan man se att statusen på uppdraget som nämndeman minskar. Tydligt är att det är svårt att få med yngre personer till detta viktiga uppdrag. Vi behöver även bredda kåren för att få fler yrkeskategorier m.m. representerade. När ersättning för förlorad arbetsförtjänst betalas ut så ingår ingen semesterersättning och inte heller kompensation för inbetalning till tjänstepensionen. Arvodes- och ersättningsbestämmelserna har inte heller följt med den allmänna löneutvecklingen eller inflationen. En översyn av ersättningarna behöver snarast komma till stånd.

I spåren av den ökande kriminaliteten, ökar också hat och hot mot domstolar och tjänstgörande nämndemän. Nämndemännen genomför detta uppdrag med risk för sin

egen säkerhet då det inte sällan är grovt kriminella på andra sidan skranket. Men man gör det för ett högre syfte, för att vara en garant som säkerställer att demokratin upprätthålls: rättssäkra domstolar med demokratiskt inflytande.

För anställda inom rättsvårdande myndigheter finns omfattande program för att hantera hat, hot och psykisk påfrestning, men nämndemännen förväntas klara sig på egen hand. Det ska vara en självklarhet att nämndemännen ska omfattas av säkerhets- skyddet.

För att behålla nuvarande nämndemän och klara av en framtida breddad rekrytering behöver det genomföras ordentliga förbättringar av nämndemännens villkor och ställning.

Peter Hedberg (S)

Peder Björk (S)